

Debreceni Ítéltábla

Mf.I.50.011/2022/7.

A Debreceni Ítéltábla a Mészáros Ügyvédi Iroda (eljáró ügyvéd: Dr. Nagy-Ráski Edina cím1) által képviselt Felperes cím2 alatti lakos felperesnek – a Dr. Fülöp Tamás ügyvéd (cím3) által képviselt Alperes cím4 alatti székhelyű alperes ellen, közalkalmazotti jogviszony jogellenes megszüntetésének jogkövetkezményei iránt indított perében a Miskolci Törvényszék 7.M.70.400/2020/18. számú ítélete ellen az alperes részéről 19. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

végzést:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és határozat hozatalára utasítja.

Az ítéltábla a felperes másodfokú eljárásban felmerült költségét 12 700 (tizenkettőezer-hétszáz) forintban, az alperes másodfokú eljárásban felmerült költségét 114 300 (száztizennégyezer-háromszáz) forintban állapítja meg.

A feljegyzett fellebbezési illeték összege 474 728 (négy-százhetvennégyezer-hétszázhuszonnyolc) forint, a feljegyzett csatlakozó fellebbezési illeték összege 15 100 (tizenötezer-egyszáz) forint.

A végzés ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes az alperes, illetve annak jogelődje alkalmazásában állt 1983. augusztus 22. napjától, közalkalmazotti jogviszony keretében a (helység)i (oktatási intézmény neve) állományában. A felperes utolsó munkaköre gyógypedagógus volt.

A felperes a közalkalmazotti jogviszonya mellett 2015. január 13. napjától egyéni vállalkozóként édesség-kiskereskedelmi tevékenységet folytatott, amelyről az alperes tudomással bírt, azonban nem engedélyezte annak munkaidő alatti ellátását.

A felperes rendszeresen visszatérő lumbago ischiással (derékfájás) küzdött, amelyre tekintettel a háziorvosa 2020. október 30. napjától 2020. november 20. napjáig keresőképtelen állományba vette a közalkalmazotti jogviszonyával összefüggésben.

A felperes 2020. november 11. napján délelőtt 9 órakor egyéni vállalkozóként, a házastársával, tanú³lel együtt édességet árult a (helysége)i vásárban, ezt tanú² – felperes munkatársa – és tanú¹ alperesi intézményvezető személyesen észlelte.

Az alperes 2020. november 26. napján kelt és közölt rendkívüli felmentéssel a felperes közalkalmazotti jogviszonyát azonnali hatállyal megszüntette.

Az indokolás szerint 2020. évben több (hat) alkalommal volt a felperes keresőképtelen állományban, legutoljára 2020. október 30. napjától 2020. november 20. napjáig. 2020. november 11. napján a (helysége)i (oktatási intézmény neve) intézményvezetője, tanú¹ feljegyzést készített arról, hogy a felperes 2020. november 2. napjától folyamatosan táppénzen van, 2020. november 6. napján telefonon keresztül jelezte a keresőképtelensége meghosszabbítását. Az intézményvezető tudomására jutott, hogy 2020. november 11. napján 9 órakor a helyi vásárban árusként volt jelen a felperes, amelyről fényképfelvételek is készültek, valamint az egyik dolgozó is jelezte ezt az intézményvezető felé. Az intézményvezető a munkatársak körében végzett vizsgálódás eredményeképpen megállapította, hogy 2020. évben már több alkalommal is a felperes a táppénzes időszaka alatt a helyi piacon árusítási tevékenységet végzett. Mindezekből megállapíthatóan a felperes a piacon történő árusítás időpontjában, azaz 2020. november 11. napján és a korábbi alkalmakkor ténylegesen nem volt keresőképtelen állapotban, illetve munkára képes állapotban volt, hiszen, ha a piacon árusítást tudott végezni, akkor a közalkalmazotti jogviszonyból eredő kötelezettségeit is teljesíteni tudta volna. Ebből következően a távolmaradása igazolatlanul minősült, és ennek igazolására a háziorvostól származó okirat nem megfelelő. Ezen túlmenően a felperes a táppénzt is jogosulatlanul vette igénybe ebben az időszakban. Megállapítható, hogy a felperes a közalkalmazotti jogviszonyából származó lényeges kötelezettségét szándékosan, illetve súlyos gondatlansággal, jelentős mértékben megszegte, egyébként olyan magatartást tanúsított, amely a közalkalmazotti jogviszonya fenntartását lehetetlenné tette. A felperes a munkáltató által előírt helyen és időben, munkára képes állapotban nem jelent meg, a közalkalmazotti jogviszonyából származó kötelezettségei teljesítése során nem úgy járt el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható, nem a jóhiszeműség és tisztesség elveinek megfelelően járt el, az együttműködési és tájékoztatási kötelezettségének nem tett eleget, illetve olyan magatartást tanúsított, amellyel a munkáltatója jogos gazdasági érdekeit veszélyeztette.

A felperes ezzel megszegte a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (továbbiakban: Kjt.) 2. § (1) és (3) bekezdés, 32. § (2) bekezdés, a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (továbbiakban: Mt.) 6. § (1) – (2) bekezdés, 8. § (1) bekezdés és 52. § (1) bekezdés a) pont rendelkezéseit.

A felperes kereseti kérelmében az alperest a közalkalmazotti jogviszony jogellenes megszüntetésének jogkövetkezményeként 8 havi távolléti díjnak megfelelő bruttó 2 967 048 forint végkielégítés, és bruttó 2 967 048 forint felmentési időre járó távolléti díj, valamint a perköltsége megfizetésére kérte kötelezni.

Az igényét az Mt. 82. § (1), (3) és (4) bekezdéseiben, valamint a Kjt. 37. § (1), (6) bekezdéseiben foglaltakra alapította. Előadta, hogy az alperes tudomással bírt arról, hogy mellékállásban piaci árusként dolgozik. Valótlan az indokolás, mely szerint az alperes igazgatója vizsgálatot folytatott le a tekintetben, hogy a korábbi vásárokon is részt vett-e árusként, mivel korábban ezzel kapcsolatban semmilyen kifogása nem volt. Hivatkozott arra, hogy az alperes úgy osztotta be az órarendjét, hogy ott tudjon lenni a vásáron, illetve az oktatás megkezdéséig a szabadidejével maga rendelkezett más tanárokhoz hasonlóan. Vitatta, hogy 2020. november 11. napján a vásáron árusként dolgozott, állította, hogy csupán a férjének vitt gyógyszert, mivel rosszul volt. Hivatkozott arra is, hogy a keresőképtelen állapotot, illetve a táppénzre való jogosultságot mindegyik jogviszony tekintetében külön-külön kell megállapítani, és ezt a kezelőorvos jogosult megtenni. A keresőképtelen állományba vételkor a háziorvos nem utasította ágynyugalomra, fertőzése nem volt. Amennyiben árusként vett volna részt a vásáron, akkor sem sértette volna meg a közalkalmazotti jogviszonyból származó kötelezettségeit. Utalt a kötelező egészségbiztosításról szóló 1997.évi LXXXIII. törvény (továbbiakban: Ebtv.) 43. § és 45. § (1) bekezdés rendelkezéseire. Sérelmezte, hogy az alperes nem adott lehetőséget a felmondást megelőzően a védekezésre.

Az alperes ellenkérelme a felperes keresetének elutasítására és a felperes perköltségben való marasztalására irányult.

Az alperes utóbb fenntartott ellenkérelmében a keresetet jogalapjában vitatta. Kiemelte, hogy a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkt.) 62. § (5) bekezdés rendelkezéseire figyelemmel téves az a felperesi álláspont, hogy amennyiben a felperes nem lett volna keresőképtelen, akkor árusíthatott volna a vásárban a munkaidejében, ugyanis nem engedélyezte a munkaidőben az árusi tevékenység folytatását. 2020. november 11. napján a felperes egyéni vállalkozó volt, míg a házastársa nem, és nem volt bejelentve a felperesnél munkavállalóként sem. Emellett tanú² nyilatkozata és az aznap készült fényképfelvételek alapján igazolható, hogy a felperes árusi tevékenységet végzett. Vitatta a felperes azon érvelését, hogy a táppénz tekintetében külön-külön kell kezelni a felperes két jogviszonyát, mivel a felperes nem szabadidőben volt, másrészt a hát- és derékfájdalmai miatti keresőképtelensége ellenére képes volt a piacon árusítani, ácsorogni, pakolni, amely fizikailag nehezebb munka, mint a tanítás. Ez alapján megállapítható, hogy a felperes a perbeli napon nem volt keresőképtelen állapotban, ezért teljesítenie kellett volna közalkalmazotti kötelezettségeit.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek a közalkalmazotti jogviszony jogellenes megszüntetésére tekintettel bruttó 2 967 048 forint végkielégítést, és 2 967 048 forint felmondási időre járó távolléti díjnak megfelelő összeget. Megállapította, hogy az eljárás során felmerült költségeiket a felek maguk viselik, továbbá a felmerült 356 046 forint eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet indokolásában megállapította, hogy 2020. november 11. napján a felperes a (helység)i vásárbán egyéni vállalkozása keretében árusító tevékenységet végzett, amelynek időtartama nem releváns. A felperes a közalkalmazotti jogviszonya tekintetében kérte a keresőképtelenségének megállapítását, amelyet az Ebtv. 45. § (2) bekezdés alapján a háziorvosa igazolt. Az Ebtv. 43. § (2) bekezdésében írtakra figyelemmel a felperes esetében a keresőképtelenséget a közalkalmazotti és az egyéni vállalkozói jogviszonyaiban külön-külön kell megállapítani. Az alperes nem kezdeményezte a társadalombiztosítási szervnél a keresőképtelenség felülvizsgálatát, a munkaügyi per keretei között pedig nem vizsgálható, hogy a háziorvos a felperes keresőképtelenségét a jogszabályoknak megfelelően bírálta-e el, mivel ennek jogellenességére az illetékes társadalombiztosítási igazgatóság vizsgálatának hiányában az alperes megalapozottan nem hivatkozhat. Az alperes joga és érdeke lett volna az eljárást kezdeményezni, amely azonban a perben nem pótolható, mint ahogyan erre a Kúria rámutatott az Mfv.II.10.381/2012/11.számú határozatában.

A felperes korábbi keresőképtelenségére vonatkozóan a perben adat nem merült fel, így ezen esetek vonatkozásában sem lehetett azt megállapítani, hogy a felperes a közalkalmazotti jogviszonyában keresőképtelen volt vagy sem. A bíróság az alperes igazságügyi orvosszakértő kirendelése iránti indítványa teljesítését, mint szükségtelent mellőzte. Az elsőfokú bíróságnak azt a tényt, hogy 2020. november 11. napján, illetve az alperesi rendkívüli felmentésben hivatkozott több alkalommal a felperes ténylegesen keresőképtelen volt a közalkalmazotti jogviszonya tekintetében, el kellett fogadni. Ebből következően a felperesnek nem volt munkavégzési kötelezettsége az alperesnél, ezért az ezzel összefüggésben fennálló, a közalkalmazotti jogviszonyából származó lényeges kötelezettségét szándékosan, vagy súlyos gondatlansággal, jelentős mértékben nem is szeghette meg, és nem tanúsíthatott olyan magatartást, amely a közalkalmazotti jogviszonya fenntartását lehetetlenné tette volna. Mivel a közalkalmazotti jogviszonyából származó kötelezettségeit a keresőképtelenségére tekintettel nem kellett teljesítenie, így az sem volt megállapítható, hogy nem úgy járt volna el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható, vagy nem a jóhiszeműség és tisztesség elveinek megfelelően járt el. Nem volt megállapítható az együttműködési és tájékoztatási kötelezettség megszegése sem, mert a keresőképtelenségének fennállása alatt csak az volt a kötelezettsége, hogy ezen állapotáról az alperest tájékoztassa, amelyet a felperes megtett. A felperes jogszerűen volt keresőképtelen állományban, így az ezért kapott egészségbiztosítási ellátással a munkáltatója jogos gazdasági érdekeit sem veszélyeztette.

Az elsőfokú bíróság a perköltség megállapítása során figyelembe vette azt a tényt, hogy a felperes rosszhiszemű pervitelt folytatott, amely az eljárás elhúzását eredményezte, ezért a felperes pernyertességétől függetlenül a peres felek a felmerült perköltségüket maguk viselik.

Az alperes fellebbezésében elsődlegesen kérte az elsőfokú bíróság ítéletét a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 383. § (2) bekezdés alapján megváltoztatni, és a felperes keresetét elutasítani; másodlagosan kérte az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 381. § alapján hatályon kívül helyezni és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítani. Kérte továbbá a felperest a jogi képviselével felmerült ügyvédi munkadíj összegének megfizetésére kötelezni a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet alapján azzal, hogy a jogi képviselő áfa hatálya alá tartozik.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy mivel nem kezdeményezte a felperes keresőképtelenségének felülvizsgálatát, úgy a bíróságnak el kell fogadnia azt a tényt, hogy 2020. november 11. napján, illetve az általa hivatkozott több alkalommal is a felperes ténylegesen keresőképtelen volt a közalkalmazotti jogviszonya tekintetében. Alapvetően annak van perdöntő jelentősége, hogy a felperes 2020. november 11. napján a fizikai és egészségi állapota alapján ténylegesen keresőképtelennek minősült-e, vagy az egészségi állapotában állt-e be olyan mértékű változás, illetve javulás, amely alapján a közalkalmazotti jogviszonyából eredő munkavégzési kötelezettségét (pedagógus munkakör, tanítás) el tudta volna látni, ha az egyéni vállalkozása keretében a piacon tudott árusítani. Téves az az elsőfokú bírósági döntés, hogy ennek megválaszolása csak akkor lett volna lehetséges, ha az alperes a táppénz felülvizsgálatát kezdeményezte volna. Ez a kérdés a bíróság által lefolytatott bizonyítás (tanúk, okiratok) és az alperes által indítványozott orvosszakértő perbe történő bevezetésével megválaszolható lett volna. Az orvosszakértőnek a felperes orvosi dokumentációi és a bíróság által lefolytatott bizonyítási anyag ismeretében módjában állt volna megválaszolni, hogy a felperes a közalkalmazotti jogviszonyában a gyógypedagógus munkakör ellátására, az ebből eredő kötelezettségek teljesítésére (figyelembe véve annak körülményeit és tárgyi feltételeit) 2020. november 11. napján alkalmas lett volna-e a tényleges fizikai, egészségügyi állapotát figyelembe véve, és ebből következően ténylegesen keresőképtelen vagy keresőképes állapotban volt-e ezen a napon.

Elfogadta az elsőfokú bíróságnak a vonatkozó jogszabályi rendelkezések helyes értelmezésén alapuló azon megállapítását, mely szerint amennyiben valakinek több foglalkoztatásra irányuló jogviszonya van, úgy a keresőképtelenséget minden egyes jogviszonyban külön kell vizsgálni, de az alperes állította, hogy egy személy egy adott időpontban csak egyfajta egészségi, fizikai állapotban lehet. Ebből következően amennyiben a felperesnek 2020. november 11. napján fennállt volna a hát- és derékfájdalma, amely miatt a közalkalmazotti jogviszonyában keresőképtelen állományba vették, úgy nyilvánvalóan az egyéni vállalkozásában sem lett volna képes a piacon árusítani. Ezt megfordítva, amennyiben a felperes egészségi, fizikai állapota lehetővé tette, hogy egyéni vállalkozásában a piacon árusítson, úgy nyilván alkalmas volt arra, hogy az alperesnél ellássa a feladatait.

Az alperes nem vitatta, hogy a felperesnek az egyéni vállalkozásában a házastársa besegített és a sátor felállításával és lebontásával, illetve az áru ki- és bepakolásával kapcsolatos feladatokat elvégezte, azonban ezzel együtt is az árusítási tevékenység nagyobb fizikai megterhelést jelentett a felperes számára, mint a tanteremben történő tanítás. Az árusítási tevékenység folyamatos fizikai igénybevételt jelent, leginkább a hátat és derekat terhelő állás miatt. Ezzel szemben a felperes a közalkalmazotti jogviszonyából eredő kötelezettségeinek teljesítése során belső légkörben látja el a feladatát, a fűtés biztosított, munkáját ülve és állva is végezheti, az fizikai igénybevételt nem jelent. Mindebből az következik, hogy a felperes az egészségi és fizikai állapota alapján ténylegesen nem volt keresőképtelen 2020. november 11. napján.

Az alperes hivatkozott a keresőképtelenség és keresőképeség orvosi elbírálásáról és annak ellenőrzéséről szóló 102/1995. (VIII.25.) Korm.rendelet 5. §-ban foglalt rendelkezésére, amely alapján a felperes kötelezettségét képezte volna a keresőképtelenségének ideje alatt az egészségi állapotában bekövetkezett változás bejelentése a háziorvosa és a munkáltató irányába is. Ezen bejelentési kötelezettségét a felperes elmulasztotta, ezzel megszegte a Kjt. 32. § (2) bekezdés, Mt. 6. § (1) és (2) bekezdés, Mt. 8. § (1) bekezdés és az Mt. 52. § (1) bekezdés a) pont rendelkezéseit is.

A felperes csatlakozó fellebbezést terjesztett elő és kérte az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdés alapján megváltoztatni, és az alperest a perrel felmerült 376 809 forint elsőfokú költsége megfizetésére kötelezni. A felperes előterjesztette a másodfokú eljárásban felmerült költsége iránti igényét is.

Hivatkozása szerint az elsőfokú bíróság a perköltség viselésére vonatkozóan jogellenesen rendelkezett, mivel önmagában a felperes által állított tények bizonyításának eredménytelensége nem jelenti a felperes rosszhiszemű pervitelét. A polgári perrendtartás rendelkezése alapján a fél legfeljebb a „feleslegesen” elvégzett eljárási cselekménnyel okozott költség megtérítésére kötelezhető. A perben azonban nem tekinthető ilyennek a tanúk meghallgatása, amely egyébként nem okozta az eljárás elhúzódását sem. Utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság ítélete szerint teljes mértékben pernyertes lett, így jogosult a kereseti kérelemben előterjesztett perköltsége megtérítésére. A perköltség igényét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés a) pont rendelkezésére alapította azzal, hogy a jogi képviselő áfa fizetésére kötelezett.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes másodfokú eljárási költségben való marasztalását kérte.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást és abból helytálló jogi következtetést vont le. Az elsőfokú bíróság a Kúria gyakorlatának megfelelően rögzítette, hogy a keresőképtelenség felülvizsgálata hiányában a per keretei között nincs lehetőség a háziorvos döntésének jogszabályi megfelelését vizsgálni. Az elsőfokú bíróság helytállóan hivatkozott a Kúria Mfv.II.10.381/2012/11. számú ítéletére, emellett a perbelihez hasonló tényállás mellett született a Kúria Mfv.10.635/2014/1.számú ítélete is. Ezzel kapcsolatban a felperes utalt a Pp. 346. § (5) bekezdés rendelkezésére. Mindezek alapján következetesnek tekinthető a Kúria gyakorlata a keresőképtelenség vizsgálata körében, és ez alapján a jelen perben is megállapítható, hogy a közalkalmazotti jogviszonya tekintetében a felperes keresőképtelensége fennállt. Emiatt nincs jelentősége annak, hogy az elsőfokú bíróság – a felperes álláspontja szerint a bizonyítékok helytelen mérlegelésével – arra a következtetésre jutott, hogy a perrel érintett napon piaci árusító tevékenységet folytatott.

Az alperes a felperes csatlakozó fellebbezése vonatkozásában kérte az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását a perköltség viselésére vonatkozóan.

Állította, hogy az elsőfokú eljárásban lefolytatott bizonyítás eredményeként kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy a felperes jobb tudomása ellenére valótlanul állította, hogy nem végzett árusítási tevékenységet 2020. november 11. napján. Ezen valótlan tényállítás miatt kellett lefolytatni a terjedelmes bizonyítási eljárást, amely az eljárás elhúzódását eredményezte.

Az alperes a felperes fellebbezési ellenkérelmére vonatkozó észrevételében előadta, hogy fellebbezésében nem kérte, hogy az ítéltábla térjen el a Kúriának az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában és a felperes fellebbezési ellenkérelmében megjelölt határozataitól. Az alperes álláspontja szerint ezek a határozatok jelen ügyben nem alkalmazhatóak, mivel jelen perbeli jogvita mind a tényállás, mind a jogkérdés tekintetében eltérő. A perben az alperes nem tette vitássá, hogy a felperes a háziorvos által a keresőképtelenségről kiállított igazolások időpontjában keresőképtelennek minősült. Az igazságügyi orvosszakértő kirendelésére irányuló indítvány nem a háziorvos döntésének felülvizsgálatára irányult. Az alperes a felperes tényleges egészségi állapota alapján állította azt, hogy 2020. november 11. napján munkavégzési kötelezettsége volt a közalkalmazotti jogviszonyában.

A fellebbezés megalapozott.

Az ítéltábla a fellebbezésben megjelölt sorrendnek megfelelően elsőként azt vizsgálta, hogy az elsőfokú ítélet megváltoztatásának feltételei fennállnak-e.

Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az alperes által közölt rendkívüli felmentésben meghatározott indokokat kellett vizsgálnia, ugyanakkor a munkaügyi per keretei között nincs lehetőség vizsgálni, hogy a háziorvos a felperesi keresőképtelenséget a jogszabályoknak megfelelően bírálta el vagy sem.

Az ítéltábla vizsgálta, hogy az elsőfokú eljárás során a felek milyen tényállításokat tettek, és ehhez milyen bizonyítási kötelezettség, illetve bizonyítási teher kapcsolódott.

Az alperes az elsőfokú eljárás során előterjesztett ellenkérelmében és előkészítő iratában is, majd a fellebbezésében egyezően azt állította, hogy nem a keresőképtelenség háziorvosi igazolását kívánja kétségbe vonni, hanem az azt megalapozó felperesi fizikai és egészségi állapotot. Ezen szakkérdés eldöntése érdekében indítványozta az orvosszakértő kirendelését. Az alperes sem az elsőfokú eljárásban, sem a fellebbezésében nem vitatta, hogy a felperesnek az egyéni vállalkozási tevékenységében a házastársa is besegített, sőt azt is elfogadta, hogy házastársa végezte a sátor felállításával és lebontásával, illetve az áru ki- és bepakolásával kapcsolatos feladatokat is. Állította azonban mind az elsőfokú eljárás során, mind a

fellebbezésében, hogy az árusítási tevékenység nagyobb fizikai megterhelést jelentett a felperes számára, mint a közalkalmazotti jogviszonyban teljesítendő feladatainak ellátása. Ebből következően a felperes 2020. november 11. napján ténylegesen – az egészségi és fizikai állapota alapján – nem volt keresőképtelen, azaz munkára képes állapotban volt a közalkalmazotti jogviszonyában is.

Az ítéltábla egyetértett az alperes által előadottakkal annyiban, hogy a rendkívüli felmentés jogszerűsége vonatkozásában az alperesnek lehetősége volt bizonyítani a felperes 2020. november 11. napján fennállt, munkára képes állapotát. Külön jelentőséggel bír, hogy az elsőfokú bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás – a tanúk vallomása – alapján tényként állapította meg, hogy a felperes egyéni vállalkozói jogviszonyában 2020. november 11. napján a vásárban árusítási tevékenységet végzett. Ezen tényhez képest az alperes indítványa alapján vizsgálendő és vizsgálható volt a felperes valós egészségi állapota, ennek nem volt feltétele a keresőképtelenség és keresőképeség orvosi elbírálásáról és annak ellenőrzéséről szóló 102/1995.(VIII.25.) Korm.rendelet 6. § (3) bekezdés a) pont rendelkezése szerint a keresőképtelenség felülvizsgálatának kezdeményezése. Kiemelendő az is, hogy ezen eljárást a munkáltató a betegszabadság, illetve a táppénz igénybevétele alatt jogosult megindítani. Az ezen időtartamot követően a munkáltató tudomására jutott körülmény esetén azonban a felülvizsgálat már nem kezdeményezhető. Ez nyilvánvalóan nem jelentheti azt, hogy a munkáltató – egyéb jogkövetkezmény alkalmazása jogszerűségének megállapítása érdekében – a betegszabadság, illetőleg a táppénz igénybevétele után ne hivatkozzon a munkavállaló keresőképes, munkára képes egészségi állapotára és adott esetben ennek bizonyítására tegyen indítványt.

Az elsőfokú bíróság ítéletében és a felperes fellebbezési ellenkérelmében is hivatkozott Kúria Mfv.II.10381/2012/11. számú döntés alapjául szolgáló tényállás szerint annak megítélése volt szükséges, hogy a munkavállaló keresőképeségének elbírálása és az orvosi naplónak a háziorvos által történt vezetése megfelelt-e a vonatkozó jogszabályoknak. A Kúria döntése értelmében a munkaügyi vita keretein kívül esik - tehát a munkaügyi bíróság nem vizsgálhatja -, hogy a keresőképtelenség háziorvosi igazolása megfelelt-e a jogszabályoknak.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében hivatkozott Kúria Mfv.I.10635/2014/3.számú döntés alapjául szolgáló tényállás szerint a munkavállaló háziorvos által megállapított keresőképtelenségét a munkáltató a perben nem vitatta, a keresőképeség bizonyítását meg sem kísérelte. Ebből következően ezen eseti döntés teljes mértékben eltérő tényállás alapján született, jelen perben a felperes erre vonatkozó hivatkozása nem foghatott helyt.

Az elsőfokú bíróság az eltérő jogi álláspontjára tekintettel nem folytatott le szakértői bizonyítást, azonban ennek hiányában az ügy érdemében megalapozott döntés nem volt hozható. Mivel az ítéltábla szerint ez a bizonyítás szükséges és az egyes eljárási cselekményeket – így a szakértői bizonyítást – azon eljárásban kell fogatosítani, ahol az teljes értékű módon megvalósítható, ezért az alperes elsődleges fellebbezési kérelme nem volt teljesíthető.

Az alperes másodlagos fellebbezési kérelme volt így megalapozott, mely szerint amennyiben az ügy érdemi eldöntéséhez szükséges adatok és információk nem állnak rendelkezésre, illetve olyan terjedelmű bizonyítás lefolytatása szükséges, amely a másodfokú eljárásban nem lehetséges kérte a Pp. 381. § alapján az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését. Helyesen hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság az általa indítványozott és a per eldöntéséhez szükséges szakértői bizonyítást jogszabály sértően nem rendelte el.

A Pp. 276. § (1) bekezdés alapján a bíróság a per eldöntéséhez szükséges tények megállapítása végett bizonyítást rendel el.

A (3) bekezdés értelmében a bíróság a fél által előterjesztett bizonyítási indítványhoz, a bizonyítás felvétele tárgyában hozott határozatához nincs kötve.

Az (5) bekezdés szerint a bíróság mellőzi a bizonyítás elrendelését, vagy a már elrendelt bizonyítás lefolytatását, ha az a jogvita elbírálása szempontjából szükségtelen.

Az ítéltábla mindenekelőtt rögzíti, hogy a peranyag szolgáltatásának kötelezettsége a feleket terheli, a Pp. 276. § (1) bekezdés csupán azt jelenti, hogy a bíróság dönt arról, hogy az indítványozott bizonyítás közül melyet teljesít vagy mellőz, ez utóbbi indokát az ítéletben köteles megadni. Ugyanakkor a bíróságot a Pp. 237. § rendelkezései szerint közrehatási kötelezettség terheli, az anyagi pervezetés eszközeit felhasználva törekednie kell arra, hogy a jogvita eldöntéséhez szükséges valamennyi bizonyítandó tény mielőbb ismertté váljon, a bizonyítékok köre és a szükséges bizonyítási indítványok rendelkezésre álljanak.

A jogalkotó a jogrendszer egészére irányadó általános elvi tétellé emelte az igazság kiteljesítésének célját, amelynek megvalósításában valamennyi jogág a maga sajátos eszközrendszerével köteles közreműködni. Ehhez az eljárásjog a speciális intézményrendszerével úgy tud hozzájárulni, hogy megfelelő mozgásformákat és érvényesülési kereteket biztosít az igazság kiteljesedéséhez. (...) A törvény (új Pp.) igazság-konceptiójának lényege tehát abban foglalható össze, hogy a jogalkotó közvetlenül nem kötelezi a bíróságokat az anyagi igazság felderítésére, hanem annak érvényesülését közvetett módon szolgálva, meghatározza az oda vezető út, az oda vezető eljárás legfontosabb szabályait. Ez harmóniában áll az alapul szolgáló polgárjogi jogviszonyokban a felek szabad akaratát kifejező magánautonómiával és rendelkezési jogosultsággal, mert a perbeli jogaikat illetően a legszélesebb körben biztosítja számukra a perbeli önrendelkezés jogát. (...) A polgári perben a jogvita elbírálásához szükséges tényállás megállapításának legfőbb színtere a bizonyítási eljárás lefolytatása, ezért az arra irányuló szabályok alapvetően meghatározzák a való tények bírói látókörbe kerülésének a lehetőségeit. Ennek első számú meghatározó tényezője, hogy elődéhez hasonlóan az új Pp. is a szabad bizonyítás és a bizonyítékok szabad mérlegelésének elvi alapjaira épül, ugyanakkor a részletszabályokban megfigyelhetők változások. A szabad bizonyítás és mérlegelés elve maga után vonja a kisszámú és keretjellegű szabályozási technikát, mert a konkrét és részletekbe menő szabályok – különösen a bírói mérlegelés terén – szükségképpen e szabadság korlátozásaként jelennének meg (Kúria Büntető-Közigazgatási-Munkaügyi és Polgári Kollégiumai Joggyakorlat-elemző Csoport: Összefoglaló vélemény az ítéleti bizonyosság elméleti és gyakorlati kérdéseiről, V. A polgári per konstrukciós sajátosságai és a bizonyítás szükséges mértékével összefüggő intézményei, 7. Az új polgári perrendtartás igazság-felfogása).

Az elsőfokú bíróság perfelvételi szakban a bizonyítási kötelezettségről adott tájékoztatása szerint az alperesnek kellett bizonyítania, hogy a felperes 2020. november 11. napján a vásárban árusként tevékenykedett, illetőleg keresőképes állapotban volt (7.M.70.400/2020/9. számú jegyzőkönyv 3. oldal). Ezt követően az alperes tanúk meghallgatásán túl indítványozta orvosszakértő kirendelését, megjelölve a szakértőhöz intézendő kérdéseket (7.M.70.400/2020/10. szám). Az alperes – az elsőfokú bíróság értelmezésével ellentétben – nem a háziorvos jogszabályoknak megfelelő eljárása, a keresőképtelenség elbírálásának szakértői vizsgálatát kérte. Az alperes nem volt elzárható annak a ténynek a bizonyításától, hogy a felperes 2020. november 11. napján a közalkalmazotti jogviszonyában is munkára képes állapotban volt, nem kizárólag az egyéni vállalkozásában, amennyiben bizonyított a felperes árusi tevékenysége. A rendkívüli felmentés indoka ugyanis az volt, hogy a felperes a piacon történő árusítás időpontjában munkára képes állapotban volt és ebből következően a közalkalmazotti jogviszonyból eredő kötelezettségeit is teljesíteni tudta volna. Megjegyzendő az is, hogy az alperes az elsőfokú eljárásban tett nyilatkozatai szerint a felperes korábbi keresőképtelenségének tényét nem kívánta felmentési okként bizonyítani, kizárólag a rendkívüli felmentés előzményeként, a fokozatosság elvének megtartása körében hivatkozott erre (7.M.70.400/2020/9. számú jegyzőkönyv 2. oldal).

Az alperes a rendkívüli felmentésében felrótta az Mt. 6. § (1) és (2) bekezdés rendelkezéseinek megsértését is, amely a BH 1999.573.számú eseti döntésre is figyelemmel megalapozott volt. A felülvizsgálati eljárásban hozott eseti döntés szerint a munkavállaló köteles a munkaviszonya fennállása alatt a munkáltatójával a jóhiszeműség és a tisztesség általános elve szem előtt tartásával együttműködni a keresőképtelenség időtartama alatt is. Ebből következik, hogy amennyiben munkára képes állapotban van, úgy az együttműködési és tájékoztatási kötelezettségének megfelelően kell eljárnia. Ehhez képest vizsgálható és vizsgálandó a felperes tényleges egészségi állapota a keresőképtelenség időtartama alatt is.

Az alperesnek bizonyítania kellett és lehetett, hogy a felperes munkavégzésre képes egészségi állapota ellenére a közalkalmazotti jogviszonyból eredő kötelezettségét nem teljesítette. Az elsőfokú bíróság azonban az eltérő jogi álláspontja miatt bizonyítást egyáltalán nem folytatott le arra a tényre vonatkozóan, hogy 2020. november 11. napján a felperest egészségi állapota a közalkalmazotti jogviszonyból eredő kötelezettségei teljesítésére alkalmassá tette-e.

Az elsőfokú bíróság szakértői bizonyítás hiányában, a Pp. 279. § (1) bekezdésének megsértésével állapította meg tényként a felperes 2020. november 11. napján valóban fennállt keresőképtelenségét, az azt megalapozó egészségi állapotát, és ebből megalapozatlanul jutott arra a következtetésre, hogy az alperes rendkívüli felmentése jogellenes.

A Pp. 381. § szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét végzéssel hatályon kívül helyezheti, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasíthatja, ha szükséges az elsőfokú eljárás megismétlése vagy kiegészítése, mert az elsőfokú eljárás

lényeges szabályainak megsértése az ügy érdemi eldöntésére kihatott, és annak orvoslása a másodfokú eljárásban nem lehetséges, vagy nem ésszerű.

Az ítéltábla mindezek alapján az elsőfokú bíróság eljárása során lényeges eljárási szabálysértésnek tekintette a szakértői bizonyítás mellőzését. Ez a másodfokú eljárásban nem orvosolható, mivel bár formai értelemben lehetséges, de nem indokolt, hiszen azzal az elsőfokú bíróság hatáskörét vonná magához a másodfokú bíróság, ami a jogorvoslati lehetőséget korlátozza, az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésben meghatározott, hatékony jogorvoslathoz való jog biztosításának megsértésével. Az eljárás a jelenleg hatályos perrendtartás szerint sem válhat egyfokúvá, nincs arra lehetőség, hogy a másodfokú bíróság ne csupán kiegészítse a bizonyítást, hanem azt kizárólagosan lefolytassa.

A fentiekre figyelemmel az elsőfokú eljárás kiegészítése a szakértői bizonyítás lefolytatásával szükséges és elengedhetetlen, ezért az ítéltábla a Pp. 381. § szerint az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

A felperes csatlakozó fellebbezése az elsőfokú bíróság által megállapított perköltséget érintette, melynek vizsgálatát az ítélet hatályon kívül helyezése miatt az ítéltábla mellőzte. Az elsőfokú bíróságnak a megismételt eljárást követően hozott határozatában a perben kifejtett tevékenységet és a pervesztesség-pernyertesség arányában lesz lehetősége ismételtén ebben a körben mérlegelnie.

Az ítéltábla a Pp. 386. § (2) bekezdés d) pontjára figyelemmel rögzíti, hogy az elsőfokú bíróságnak az érdemi szaktól kell lefolytatnia az új eljárást oly módon, hogy a szakértő kirendeléséig a Pp. 307. § (2) bekezdés rendelkezéseinek megfelelően lehetőséget kell adnia az alperesnek az indítványa kiegészítésére, valamint a felperesnek a szakértőhöz kérdések feltevése indítványozására. Ennek során figyelembe kell vennie a peres felek által a perfelvétel során tett tényállításokat.

Az ítéltábla a fellebbezés vizsgálatán túl észlelte, hogy az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása [30] pontja alatt tévesen rögzítette a felperes hátrányos megkülönböztetéssel összefüggő kérelmét és annak vizsgálata mellőzését. A felperes a 2021. június 14. napján megtartott perfelvételi tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy az egyenlő bánásmód megsértésére nem kíván hivatkozni, ezzel összefüggésben igénye nincs (7.M.70.400/2020/9. számú jegyzőkönyv 3. oldal), így az jogszerű rendkívüli felmentés esetén sem vizsgálható.

Az ítéltábla hivatalból ugyancsak észlelte, hogy a felperes az elsőfokú eljárás során 7. szám alatt előterjesztett válasziratában keresetváltoztatást jelentett be, és a felmondási időre járó bér, valamint a végkielégítés megfizetésén túl kérte marasztalni az alperest elmaradt illetmény címén bruttó 803 576 forint megfizetésében. Az elsőfokú bíróság a felmerült eljárási illetéket

tévesen csak a keresetlevélben megjelölt pertárgyérték alapján számította. A keresetváltoztatás következményeként a pertárgy értéke 6 737 672 forint összegre emelkedett, így az illetékekről szóló 1990.évi XCIII. törvény (továbbiakban: Itv.) 41.§ (2) bekezdés szerint a felmerült eljárási illeték összege 404 260 forint volt.

Az ítéltábla a Pp. 386. § (3) bekezdés értelmében határozta meg a felek másodfokú eljárási költségét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3. § (2) bekezdés a) pont és (5) bekezdés rendelkezései alapján, azzal, hogy a (6) bekezdés értelmében az alperes jogi képviselője munkadíját mérsékelte, mivel mindösszesen a fellebbezés és rövid észrevétel benyújtása jelentett tényleges ügyvédi tevékenységet. A perköltség általános forgalmi adót tartalmaz.

Az ítéltábla a Pp. 386.§ (3) bekezdés alapján határozta meg a másodfokú eljárásban meg nem fizetett fellebbezési és csatlakozó fellebbezési illeték összegét.

Az ítéltábla a fellebbezést a 376.§ (1) bekezdés alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A végzés ellen a fellebbezés lehetőségét a Pp. 365.§ rendelkezése zárja ki.

Debrecen, 2022. június 13.

Dr. Tass Edina s.k. a tanács elnöke, Dr. Paulik Andrea s. k. előadó bíró,
Dr. Répássy Árpád s. k. bíró